

SMERNICA POUŽITIA PROSTRIEDKOV NETELESNÉHO A TELESNÉHO OBMEDZENIA

v podmienkach „VEK NÁDEJE“,
Zariadenie sociálnych služieb Nové Zámky

List zmien

P. č. zmeny	Dátum vydania zmeny	Zmena upravuje, doplňuje	Dátum zápisu	Podpis
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

Rozdeľovník:

1. Úsek riaditeľa
2. Sociálny úsek
3. Zdravotný úsek
4. Stravovací úsek
5. Technicko-prevádzkový úsek

Článok I. Vymedzenie účelu

„VEK NÁDEJE“, Zariadenie sociálnych služieb Nové Zámky (ďalej len „ZSS“) poskytuje v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb.

o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov celoročnú pobytovú sociálnu službu a **vydáva túto smernicu** na zabezpečenie jednotných postupov pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby. Táto smernica vymedzuje prostriedky netelesného a telesného obmedzenia aplikované v podmienkach Zariadenia sociálnych služieb „VEK NÁDEJE“, ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.

Článok II. Rozsah platnosti

Interná smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov ZSS.

Článok III. Zoznam skratiek a definícia pojmov

1) Zoznam skratiek:

IS - interná smernica

Z. z. - zbierka zákonov

ZSS – Zariadenie sociálnych služieb

ZPS - zariadenie pre seniorov

DSS - domov sociálnych služieb

ŠZ - špecializované zariadenie

ZZS - záchranná zdravotná služba

LSPP - lekárska služba prvej pomoci

PZ SR - Policajný zbor Slovenskej republiky

PSS – Prijímateľ sociálnej služby

2) Definície pojmov:

Prostriedky netelesného obmedzenia - zvládnutie situácie najmä verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti alebo aktívnym počúvaním.

Prostriedky telesného obmedzenia - zvládnutie situácie použitím rôznych špeciálnych úchopov, umiestnením prijímateľa sociálnej služby do miestnosti, ktorá je určená na bezpečný pobyt alebo použitím liekov na základe pokynu lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria.

Špeciálny úchop - priamy fyzický kontakt s úmyslom obmedziť pohyb osoby z dôvodu ohrozenia zdravia a života prijímateľa sociálnej služby alebo iných osôb.

Riziková situácia - situácia kedy, prijímateľ sociálnej služby ohrozuje svoje zdravie alebo život alebo zdravie a život iných osôb.

Rizikové správanie - správanie a konanie prijímateľa sociálnej služby, ktoré môže viesť k priamemu ohrozeniu jeho života alebo zdravia alebo života alebo zdravia iných osôb.

Nevyhnutne potrebný čas na odstránenie priameho ohrozenia - doba, počas ktorej trvá situácia ohrozenia života alebo zdravia prijímateľa sociálnej služby alebo života alebo zdravia iných osôb.

Miestnosť určená na bezpečný pobyt - priestor upravený tak, že pri jej použití prijímateľom sociálnej služby, ktorý ohrozuje svoje zdravie alebo život alebo život a zdravie iných osôb, nepríde k jeho zraneniu, ale príde k jeho upokojeniu.

Podanie liekov - situácia, keď je prijímateľovi sociálnej služby podaný liek (ústne, injekčne), len na základe ordinácie lekára v špecializovanom odbore psychiatria.

Článok IV. Zodpovednosti a právomoci

- 1) Zodpovednosť, právomoc a vzájomné vzťahy pracovníkov, ktorí riadia, vykonávajú a overujú činnosti ovplyvňujúce kvalitu, sú vymedzené v „Organizačnom poriadku“ a v pracovných náplniach jednotlivých pracovníkov podľa ich funkčného zaradenia, ktoré tvoria súčasť ich pracovnej zmluvy.
- 2) Za spracovanie a vydanie tejto IS je zodpovedný „vedúca zdravotného úseku“ alebo „poverený pracovník“.
- 3) Za vedenie registra obmedzení v ZSS „VEK NÁDEJE“, dodatočné schválenie obmedzenia lekárom a bezodkladné oboznámenie opatrovníka resp. súdom ustanoveného opatrovníka zodpovedá vedúca zdravotného úseku.
- 4) Za bezodkladné informovanie MPSVaR, odbor dohľadu nad poskytovaním sociálnej služby o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa zodpovedá vedúca zdravotného úseku resp. ňou poverený zamestnanec zdravotného úseku.

Článok V. Postup pri požití prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia

- 1) Pri poskytovaní sociálnych služieb v ZSS nemožno použiť prostriedky netelesného a telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, možno použiť prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.
- 2) Použitie prostriedkov obmedzenia netelesnej povahy PSS má prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby.
- 3) Nevyhnutné telesné obmedzenie nariaďuje, schvaľuje alebo dodatočne bezodkladne schvaľuje lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a písomne sa k nemu vyjadruje sociálny pracovník zariadenia.

4) Prostriedky obmedzenia v podmienkach ZSS „VEK NÁDEJE“.

Zvládnutie nepokojných, násilných a agresívnych PSS musí byť netelesnej povahy (najmä zvládnutie situácie slovným usmernením , rozhovorom).

Zamestnanci postupujú podľa nasledujúcich krokov:

- a) komunikácia s PSS - odvrátiť jeho pozornosť od agresivity, nepokojnosti,
- b) presunúť PSS do inej miestnosti (spoločenská miestnosť, kaplnka, ambulancia), resp. na iné vhodné miesto na jeho upokojenie a odvrátenie pozornosti od zdroja problémov,
- c) z hľadiska závažnosti situácie privolať na pomoc ZZS, resp. LSPP alebo PZ SR.

Telesné obmedzenie musí byť v zásade obmedzené na manuálnu kontrolu PSS resp. zamedzenia prístupu z dôvodu odstránenia rizika, alebo nebezpečenstva.

Prostriedky telesného obmedzenia musia byť použité len v najnevyhnutnejšej miere, trvať len nevyhnutne dlhý čas a je neprípustné predlžovať ich použitie. Po použití nevyhnutného telesného obmedzenia službu konajúci zamestnanci primerane použijú prostriedky netelesného obmedzenia v zmysle bodu 1). Špeciálne úchopy smú byť použité len špeciálne vyškolení zamestnanci. Musia byť primerané veku, výške, váhe a pohlaviu PSS. Pri použití špeciálnych úchopov nie je cieľom spôsobovanie bolesti PSS ale musí byť zachovaná dôstojnosť PSS.

5) Starostlivosť o PSS javiaceho známky požitia alkoholu resp. iných omamných látok.

Z dôvodu zabezpečenia ochrany a zdravia pre PSS, ktorý javí známky požitia alkoholu alebo inej omamnej látky a nie je agresívny je nevyhnutné:

- a) kontrolovať stav vedomia, stav dychu,
- b) sledovať krvný tlak, pulz,
- c) sledovať či PSS nedávi,
- d) v prípade potreby privolať LSPP resp. ZZS.

V prípade, že PSS javí známky požitia alkoholu resp. inej omamnej látky, je agresívny a nebezpečný pre seba a okolie, postupuje sa v zmysle ustanovení tohto článku bodu 1), 2), 3).

6) Evidencia použitia prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia

- ✓ Každé telesné a netelesné obmedzenie musí byť zaznamenané v Registri telesných a netelesných obmedzení (príloha č. 1, č. 2). Register telesných a netelesných obmedzení je v podmienkach ZSS „ VEK NÁDEJE“ vedený pre každý druh sociálnej služby zvlášť, osobitne v ZPS, osobitne v DSS a osobitne v ŠZ. Zápisy sa zakladajú v ZSS do Registra obmedzení spolu s vyjadrením zamestnanca.
- ✓ Použitie prostriedkov obmedzenia sa zapisuje bezodkladne po použití a zápis vykonáva zamestnanec, ktorý prostriedky obmedzenia použil. Vypíše **Vyjadrenie zamestnanca k obmedzeniu** podľa Prílohy č. 1 tejto Smernice a vypíše **Zápis o použití netelesných a telesných obmedzení** podľa prílohy č. 2 tejto Smernice.
- ✓ Vedúca zdravotného úseku pravidelne kontroluje registre obmedzení v ZSS „VEK NÁDEJE“ a:
 - a) zabezpečuje schválenie použitia telesného obmedzenia lekárom so špecializáciou v špeciálnom odbore – psychiatria,
 - b) zabezpečuje, aby nedochádzalo k použitiu liekov bez súhlasu lekára,
 - c) bezprostredne po použití obmedzenia oboznámi o tejto skutočnosti:
 - zákonného zástupcu resp. súdom ustanoveného opatrovníka,
 - riaditeľa zariadenia,
 - d) odovzdá zápis vedúcej sociálneho úseku alebo ňou poverenému zamestnancovi sociálneho úseku.
- ✓ Register obmedzení obsahuje zápis každého obmedzenia prijímateľa sociálnej služby s uvedením jeho:
 - a) mena, priezviska a dátumu narodenia,
 - b) spôsob a dôvody obmedzenia prijímateľa sociálnej služby,
 - c) dátum a čas trvania tohto obmedzenia, opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením príčiny nevyhnutného obmedzenia,
 - d) opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné obmedzenie použiť,
 - e) meno, priezvisko a podpis lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne schválil,

- f) meno, priezvisko a podpis sociálneho pracovníka a jeho vyjadrenie k použitiu obmedzenia prijímateľa sociálnej služby,
- g) popis zranení, ktoré utrpeli zúčastnené fyzické osoby.

Článok VI. Záverečné ustanovenia

- 1) Vedúci zamestnanci sú povinní zabezpečiť oboznámenie podriadených zamestnancov s touto smernicou najneskôr do 10-tich dní odo dňa nadobudnutia jej účinnosti. U zamestnancov Zariadenia sociálnych služieb, ktorí nastupujú do zamestnania najneskôr v deň nástupu do zamestnania.
- 2) Táto smernica je k dispozícii zamestnancom u uvedúcich úsekov a na úseku riaditeľa.
- 3) Táto smernica ruší Smernicu – Smernica použitia prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia zo dňa 01. 01. 2013.
- 4) Smernica nadobúda účinnosť dňom 10.02.2016**

V Nových Zámkoch, dňa 10. 02. 2016

.....
Ing. Peter Mészáros
riaditeľ
„VEK NÁDEJE“, Zariadenie sociálnych služieb
Nové Zámky

Zoznam príloh:

Príloha č. 1. - Vyjadrenie zamestnanca

Príloha č. 2. - Zápis o použití telesných a netelesných obmedzení

Príloha č. 3. - Návod k vypisovaniu registra telesných a netelesných obmedzení

Vyjadrenie zamestnanca

k obmedzeniu č.

Meno a priezvisko prijímateľa, proti ktorému bolo použité obmedzenie:.....

Dátum použitia obmedzenia:.....

Druh obmedzenia:.....

Doba obmedzenia:.....

Stručný popis dôvodu obmedzenia:.....

.....

.....

Príčina obmedzenia:.....

Zoznam poranení:.....

Meno a priezvisko zamestnanca, ktorý obmedzenie vykonal:.....

.....

.....

Oznámenie o vykonaní obmedzenia oznámené riaditeľovi ZSS (dátum a čas):.....

V Nových Zámkoch dňa:

.....

Meno, priezvisko a podpis zamestnanca

Zápis o použití netelesných a telesných obmedzení č.

1. Meno a priezvisko prijímateľa sociálnej služby:.....
2. Dátum narodenia prijímateľa sociálnej služby:.....
3. Spôsob obmedzenia prijímateľa sociálnej služby:.....
4. Dôvod obmedzenia prijímateľa sociálnej služby:.....
5. Dátum a čas trvania tohto obmedzenia:.....
6. Opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby:.....
.....
7. Opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnuté použiť obmedzenie:
.....
.....
8. Meno a priezvisko lekára, ktorý obmedzenie nariadil a schválil:.....
9. Meno, priezvisko sociálneho pracovníka ZSS a jeho vyjadrenie k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby:
.....
10. Popis zranení, ktoré utrpela zúčastnená fyzická osoba:.....
.....

V Nových Zámkoch dňa:

.....

Ing. Peter Mészáros
riaditeľ
„VEK NÁDEJE“, Zariadenie sociálnych služieb
Nové Zámky

Návod k vypisovaniu registra telesných a netelesných obmedzení

Ad 3) Spôsob

1. Netelesné obmedzenie – verbálna komunikácia, odvrátenie pozornosti, aktívne počúvanie.
2. Telesné obmedzenie – špeciálne úchopy, izolácia vo vlastnej izbe, izolácia v bezpodnetovej miestnosti, podanie liekov – uviesť presný názov liekov

Ad 4) Dôvody

1. Sebapoškodzovanie
2. Ubližovanie PSS
3. Ubližovanie personálu
4. Poškodzovanie vlastného majetku
5. Poškodzovanie majetku ZSS
6. Izolácia PSS

Ad 6) Opis okolností

1. Psychomotorický nekľud PSS
2. Vyprovokovanie iným PSS
3. Vyprovokovanie zamestnancom
4. Neznáma etiológia

Ad 7) Opatrenia na zamedzenie opakovania situácie

1. Sledovať PSS a jeho správanie minimálne 3 dni – sledovanie zaznamenať do hlásenia.
2. Vhodne zamestnať PSS.
3. Konzultovať problém so špeciálnym pedagógom.
4. Konzultovať problém so psychológom.
5. Konzultovať problém s psychiatrom.